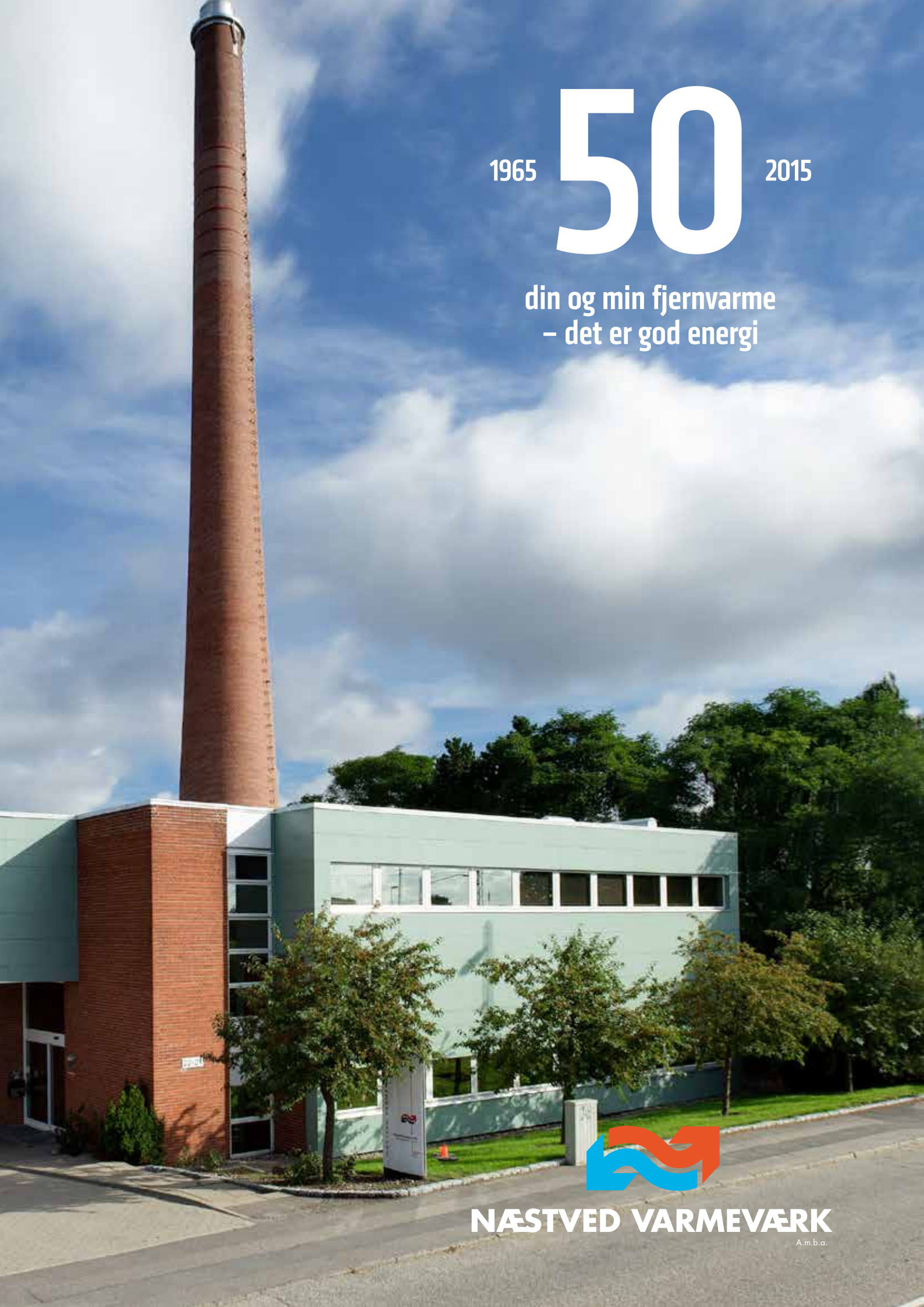
1965
50
2015
din og min fjernvarme
– det er god energi
NÆSTVED VARMEVÆRK
A.m.b.a.

Landsretssagfører Konrad Hansen. Initiativtager til etablering af Næstved Fjernvarmeselskab.

Forord

Billig varme, demokrati og åbenhed er bærende elementer i driften af Næstved Varmeværk. Selskabet er et andelsselskab, hvor kunderne ejer virksomheden og de har derved stor indflydelse på virksomhedens drift. Ejerformen giver kunderne en stor beskyttelse mod høje varmepriser og eksterne investorer, der trækker midler ud af selskabet.

Det er en helt unik konstruktion som ikke findes ret mange andre steder i verden. Mange lande kigger misundeligt på den danske model inden for fjernvarmebranchen. Dels på grund af den gode kundebeskyttelse og billige varme, dels fordi vores system hænger sammen med vores el-produktion, hvor overskudsvarme fra el-produktionen bliver udnyttet til fjernvarme. Det gør at Danmark og Næstved Varmeværk er ekstremt energieffektive i forhold til andre lande vi normalt sammenligner os med, hvor 60% af energien i et el-produktionsværk bortkøles ud i den blå luft.

Fjernvarmen spiller en stor rolle i at nå Folketingets målsætning omkring reduktion af CO_2-udslip. Næstved Varmeværk er nået rigtig langt på dette punkt, da vores produktion i høj grad er baseret på miljøvenligt affald. Næstved Kommune har en målsætning om at fjernvarme skal dække 90% af varmeforbruget i Næstved by. I dag dækker fjernvarmen 50% af varmebehovet.

Næstved Varmeværk går en lys fremtid i møde, hvor vi udvider fjernvarmeområdet, så flere Næstved-borgere kan få glæde af den billige og miljøvenlige fjernvarme. Næstved Varmeværk er en lokal virksomhed, der kun investerer lokalt og derved skaber mange lokale arbejdspladser. Alene i det kommende år investeres der for 100 mio. kr.

Vi håber, at I vil nyde dette lille skrift der fortæller lidt om Næstved Varmeværk og den generelle udvikling inden for energisektoren i et historisk perspektiv.

God læselyst!

Lindy Nymark Christensen, Formand **Jens Andersen, Direktør**

1965 **50** 2015

din og min fjernvarme – det er god energi

Lindy Nymark Christensen

Jens Andersen

Lars Fischer *Kristoffer Petersen* *Michael Rex* *Jens Møller* *Søren Hartmann* *Peter Frederiksen*

Næstved Varmeværk A.m.b.a.
Åderupvej 22-24
4700 Næstved
Telefon 55 72 56 65
info@naestved-varme.dk
naestved-varme.dk

Udgiver: Næstved Varmeværk A.m.b.a. | Tekst: Rasmus Nielsen | Foto: Steen Knarberg
Produktion/tryk: Sjællandske Medier/Holst Reklamebureau

Vi er dit daglige team på Næstved Varmeværk

Jubilæum

1930'erne

I 1930´erne var kul en meget vigtig energikilde, og kul var det vigtigste opvarmningsmiddel i byens lejligheder. Da Næstved Havn blev anlagt 1935 – 1938 var 2 af de første virksomheder, der byggede kraner og lagerplads ved den nye havn Næstved Kul- og Kokskompagni og Næstved Kulimport Carl Severinsen, men der blev også anlagt store olietanke af Det forenede Oliekompagni og DDPA.

1939-1945

2. Verdenskrig 1939 – 1945 ændrede voldsomt planerne for energitilførsel til Næstved Havn, da krigen medførte kraftige rationeringer, så man igen måtte anvende tørv eller brænde til opvarmning. Efter krigen kom leverancerne af kul og olie igen i gang og forbruget af olie som energikilde steg.

I sidste del af 1950´erne og i 1960´erne voksede boligbyggeriet, som næsten havde ligget i dvale i flere år, og oliefyret begyndte at vinde indpas i såvel lejlighedsbyggeri som i det stigende parcelhusbyggeri. I det nye boligbyggeri skulle der ikke indrettes kulkældre eller hentes petroleum til de ombyggede kakkelovne. Der skulle installeres centralvarme og varmt vand.

1950'erne

Fjernvarme i form af én stor forbrændingsanstalt, der leverede varme til mange boligenheder, havde været kendt i de store byer i mange år. Fra midten af 1950´erne vandt fjernvarmeværker stærkt frem og ikke kun i nybyggeri men også, og måske især, i det ældre boligbyggeri, da velstandsstigningen og den teknologiske udvikling gjorde det rentabelt at etablere fjernvarmeværker og grave varmerør ned til de enkelte boligenheder.

1965 **50** 2015

din og min fjernvarme – det er god energi

De mange fjernvarmeværker ud over landet i årene omkring 1960 skyldtes også, at 2 store firmaer Bruun & Sørensen fra Århus og E. Rasmussen fra Fredericia konkurrerede indædt om at sælge ideen om fjernvarme og derefter opføre værkerne.

1964

I 1964 kom fjernvarmen til Næstved og omegn. I 1964 blev Fuglebjerg Fjernvarmeværk og Fensmark Fjernvarmeværk stiftet. Den 25. november 1964 blev der i Næstved holdt et orienterende møde om ønskerne bag og mulighederne for at etablere et fjernvarmeværk i Næstved. Dette orienterende møde var indkaldt af firmaet Bruun & Sørensen fra Århus, som var ét af landets 2 store fjernvarmevirksomheder. Mødet blev indkaldt i samarbejde med landsretssagfører Konrad Hansen, som var formand for Næstved Grundejerforening. Mødet resulterede i, at der blev nedsat et hurtigt arbejdende udvalg, som skulle arbejde videre med projektet. Udvalget arbejdede hurtigt, for allerede den 5. januar 1965 blev der holdt en stiftende generalforsamling, hvor de foreløbige vedtægter blev vedtaget. Konrad Hansen blev den første formand for det nye fjernvarmeselskab. Selskabet blev stiftet som et A.m.b.a., dvs. et andelsselskab med begrænset ansvar, hvor den enkelte andelshaver ikke hæftede for et større beløb end vedkommende havde betalt i indskud til selskabet. Med et andelsselskab sikredes at et evt. overskud blev i selskabet til glæde for andelshaverne. Det betyder også, at ingen uden for kredsen af fjernvarmebrugere kan øve indflydelse på værkets drift eller trække midler ud af værket. Den nye bestyrelse gik straks i gang med at forhandle de endelige vedtægter og lånegarantier med Næstved Kommune.

Den 4. maj 1965 kunne formanden, landsretssagfører Konrad Hansen og borgmester Svend Hansen tage de første spadestik ved Åderupvej til nedgravning af fjernvarmerør, endnu inden selve fjernvarmeværket var opført.

1965

Hen over sommeren 1965 blev selve værket opført og den 5. oktober 1965 kunne borgmester Svend Hansen dreje på hanerne, så der strømmede varmt vand i rørene fra fjernvarmeværket til boliger på bl.a. Åderupvej, Vordingborgvej, Østergade, Riddergade, Købmagergade, Ærøvej, Manøvej og Danavej. Næstved Varmeværk har dermed 3 mærkedage:

5. januar 1965, hvor foreningen stiftes og de foreløbige vedtægter vedtages.
4. maj 1965, hvor det første spadestik til nedlægning af fjernvarmerør tages.
5. oktober 1965, hvor der åbnes for det varme vand.

Det er denne sidste begivenhed Næstved Varmeværk har besluttet at fejre som 50 års jubilæum.

Energikilden i det nye fjernvarmeværk var fra dag 1 svær fuelolie, som på det tidspunkt kostede under 100 kr. pr. ton. I 1960´erne var oliepriserne så lave, at man stort set ikke en gang snakkede om dem!

Næstved Varmeværk ønskede selvfølgelig at ekspandere ved at få stadig flere andelshavere og brugere af fjernvarme, så der blev til stadighed gravet rør ned i vejene. I 1967 overtog Næstved Varmeværk Holsted Varmeværk, og i 1968 blev varmecentralen på Ejlersvej anlagt, så fjernvarmeværket havde mulighed for at forsyne andelshavere i Markkvarteret med varme og varmt vand.

I den nuværende Næstved Kommune er der følgende varmeværker:

	Stiftet
Næstved Varmeværk	1965
Fuglebjerg Fjernvarme	1964
Fensmark Fjernvarme	1964
Sandved-Tornemark Kraftvarmeværk	1996
Hyllinge Menstrup Kraftvarmeværker	2001

1967-1968

1960´erne havde været opgangstider for de fleste med stigende lønninger og øget velstand, men heller ikke dengang voksede træerne ind i himlen. I oktober 1973 medførte en konflikt – Yom Kippur krigen – i Mellemøsten, at de olieproducerende lande – OPEC – skruede voldsomt ned for oliehanerne, hvilket ramte alle de Vesteuropæiske lande, som importerede olie fra Mellemøsten, ganske voldsomt. Danmark blev som olieimporterende land også ramt hårdt, hvilket bl.a. medførte bilfrie søndage, ingen lys på juletræet på Axeltorv etc. etc.

For Næstved Varmeværk krævede det øjeblikkelig handling, da olieleverandøren Gulf Oil kun kunne levere 75% af leverancen fra 1972 og oliepriserne steg! Værket sendte cirkulærer ud til alle forbrugerne om at spare på varmen og værket blev bygget om, så det kunne bruge træ fra statsskovene til opvarmning.

1972

Denne oliekrise kom som et chok for hele Vesteuropa og satte turbo på overvejelser om brug af alternative energikilder og mulig selvforsyning af energi. Danmark intensiverede udnyttelsen af olie og naturgas fra Nordsøen og tankerne om vindmøller begyndte at blomstre. I 1977 blev verdens største vindmølle rejst ved Tvindskolerne. Næstved Varmeværk vendte dog hurtigst muligt tilbage til den svære fuelolie som energi. I 1979 kom den 2. energikrise som en konsekvens af omvæltningerne i Iran. Det var også dette år, at Danmark fik sin første energiminister, Poul Nielson.

1977

I 1979 vedtog man i Næstved Kommune at gå med i et fælleskommunalt stort forbrændingsanlæg, FASAN, i dag AffaldPlus, som ved afbrænding af affald skulle kunne levere varme til fjernvarmeværket. FASAN blev indviet i 1982 og begyndte at levere overskudsvarme til Næstved Varmeværk i 1983.

1983

Bestyrelsen da Næstved Varmeværk fyldte 25 år

Amtsrådsmedlem Poul Nielsen. Fmd.

Advokat Jeppe Nielsen. Nst.fmd.

Direktør Jørgen Frederiksen. Kas.

Forretningsfører Mogens Nielsen

Arkitekt Hugo Holkjær

Ingeniør Ole Marcussen

Vicekriminalkommisær Poul Vind Hansen

Formænd for Næstved Varmeværk:

1965–1979
Landsretssagfører Konrad Hansen
1979–2003
Maskinarbejder Poul Nielsen
2003–2010
Forretningsfører Mogens Blom
2010–2011
Direktør Jørgen Frederiksen
2011–
Konsulent Lindy Nymark Christensen

1965 **50** 2015

din og min fjernvarme – det er god energi

1986

Oliekriserne i 1970´erne havde gjort det helt klart, at Danmark var dybt afhængig af de olieproducerende lande, hvorfor bl.a. naturgasnettet blev udbredt over det meste af landet og indviet i 1984. Samme år startede landets første flisfyrede varmeværk i Holstebro. I 1985 tog Næstved Varmeværk naturgassen i brug og på ganske få år fik vi reduceret brugen af importeret fuelolie fra 100% til 0%, mens energien fra affald var 77% og fra naturgas de resterende 23%. Dermed var Næstved Varmeværk på få år blevet helt uafhængig af importerede energikilder og dermed i højere grad uafhængig af skiftende verdensmarkedspriser på energi. Grunden hertil var dog også en folketingsbeslutning om at udfase den svære fuelolie af miljømæssige årsager og at sikre udnyttelsen af det landsdækkende naturgasnet.

I 1986 blev Lille Næstved Varmeværk optaget som en del af Næstved Varmeværk og samme år blev "det gamle" værk på Åderupvej udvidet med et nyt værk på Kanalvej.

1988

Da værket startede i 1965, var det med små 100 andelshavere eller forbrugere, men siden har tilslutningen været støt stigende, idet fjernvarmenettet har spredt sig længere og længere ud under byens gader og fortove til såvel parcelhuse som ejendomskomplekser og institutioner med mange forbrugere. Én af de sidste meget store institutioner, der er overgået til fjernvarme, er Næstved Sygehus. Årsagen til en stadig øgning i tilslutningen skyldes ikke mindst, at Næstved Kommune i 1988 vedtog en overordnet varmeplan, som fastlagde i hvilke områder af byen og fremtidige byområder, der skulle være tilslutningspligt til varmeværket, og hvor værket blev forpligtiget til at etablere mulighed for tilslutning. Siden energikriserne i 1970´erne har Folketinget i stigende grad sat rammerne for hvorledes også de andelsejede varmeværker kunne handle.

1990-2014

Af den røde kurve ses stigningen i salg af varme fra 1990 til 2014. Kurven viser en generel stigning i salget og dermed også i antallet af forbrugere, men med flere dyk undervejs, hvilket alene skyldes, at salget afhænger af vejret. For at opfylde det stigende forbrug har værket løbende måtte udvide kapaciteten, bl.a. med en ny central på Østre Ringvej i 1993.

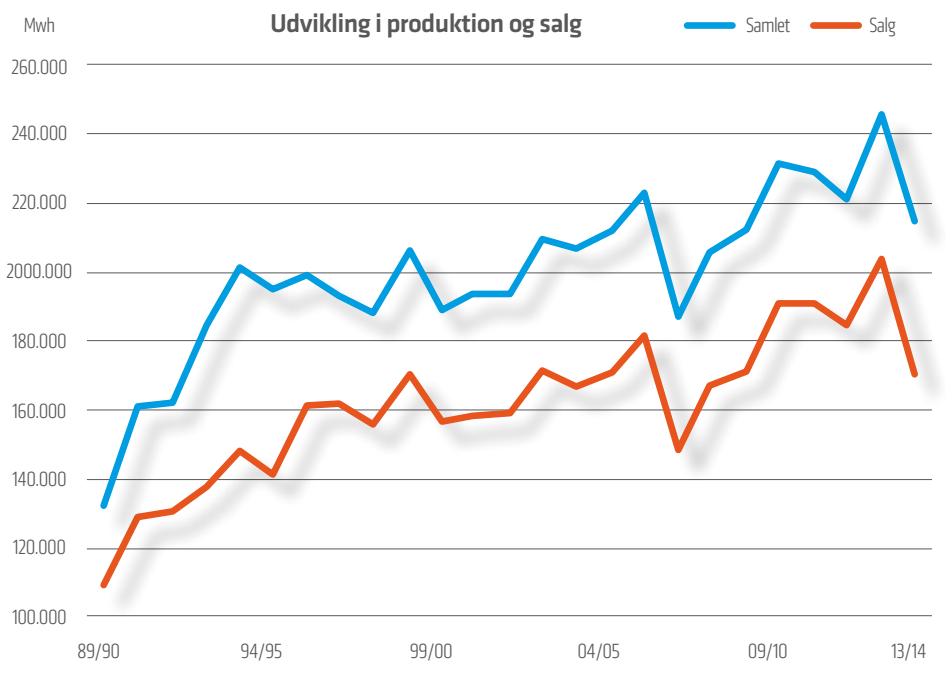

Grundprincippet, som blev lagt i 1965, om billigst mulig varme til kunder er fortsat gældende og højaktuel den dag i dag. Andelstanken som princip for organiseringen af Næstved Varmeværk, hvor kunderne ejer deres eget selskab, står ligeledes meget stærkt i dag. Principper om miljøvenlig energiproduktion og stor forsyningssikkerhed er kommet til senere og er i dag ligeledes bærende grundelementer for driften af Næstved Varmeværk.

Oversigt over anlæg

Anvendelse	Brændsel	Effekt MW	Adresse	Etableret
Kedelcentral og vekslerstation	Naturgas	30	Åderupvej 22-24	1965
Kedelcentral	Naturgas	13	H.C. Andersens vej 28	1967
Kedelcentral	Naturgas	14	Ejlersvej 24-28	1971
Kedelcentral	Naturgas	39	Kanalvej 9	1987
Kedelcentral	Naturgas	8	Østre Ringvej 98	1993
Vekslerstation		20	Sct. Jørgenspark	1995
Kedelcentral	Naturgas	4	Ringstedgade	2011
		128		

Næstved Varmeværk er en lokal virksomhed med en vision om at være den enkelte borgers og virksomheds foretrukne leverandør af varme. Vi har således udarbejdet en række planer for udvidelse af fjernvarmeområdet og etablering af ny produktionskapacitet, samt etableret en ny service, hvor kunden incl. service kan leje en vekslerunit.

Næstved Varmeværk fortsætter med at vokse. Senest er der indgået aftale med beboerne i Dyssegårdsparken om at levere fjernvarme til områdets 519 ejendomme.

Sammensætning af brændsel

1986

Olie
Gas
Affald

1979

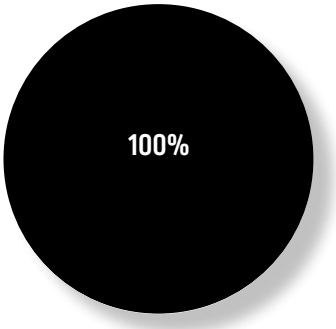

1985

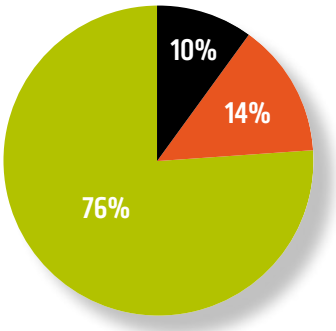

1986

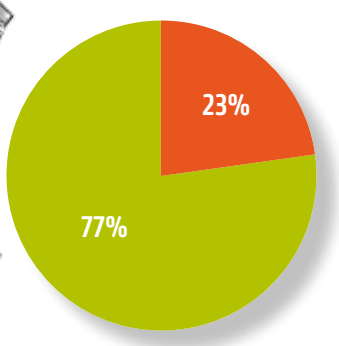

2013

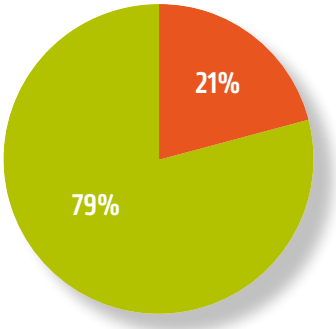

Vidste du at ...

- Næstved Varmeværk i 2015/16 investerer 100 mio. kr. og derved skaber 60 arbejdspladser i anlægsperioden.
- 64% af alle ejendomme i Danmark opvarmes ved fjernvarme, svarende til 1.671.000 husstande.
- Næstved Varmeværk i dag forsyner 50% af Næstved By.
- 90% af alle ejendomme i Næstved by skal forsynes med fjernvarme inden 2035.
- det første fjernvarmesystem blev etableret i 1903 på Frederiksberg i København. Det var udnyttelse af overskudsvarme fra affaldsforbrænding.
- Danmark inden for fjernvarmeindustrien eksporterede for 5 mia kr. i 2014.
- eksporten vokser med 1 mia. kr. årligt frem mod 2020 og skaber yderligere 4000 arbejdspladser.
- fjernvarmebranchen beskæftiger 11.000 personer, heraf ca. 2.200 hos fjernvarmeværkerne.
- Næstved Varmeværk giver tilskud til energibesparelser (nye vinduer, mere isolering mv.)

Kilder:
Næstved Varmeværks Arkiv,
herunder forhandlingsprotokoller
Næstved Tidende
Diagrammer over energiforbrug og energiproduktion
v/ Næstved Varmeværk

Litteratur:
Andreas Skov & Jens Åge S. Petersen:
Dansk fjernvarme i 50 år. 1957 – 2007. 2007

naestved-varme.dk

1965 **50** 2015

din og min fjernvarme
– det er god energi

NÆSTVED VARMEVÆRK
A.m.b.a.

Mere varme og flere varmeråd her